

In het verdrag van Nanjing, dat Groot-Brittannië en China in 1842 sloten, stond: "Het is noodzakelijk en wenselijk dat Britse onderdanen een haven hebben waar zij naar behoefte hun schepen kunnen onderhouden als dat nodig is. Zijne Majesteit de keizer van China zal daarvoor het eiland Hongkong afstaan aan Hare Majesteit de Koningin van Groot-Brittannië."

Een bewering:

Het Verdrag van Nanjing was een gevolg van de politieke situatie in China en van het toenemende Britse imperialisme.

- 4p **13** Leg beide delen van de bewering uit, waarbij je je antwoord telkens ondersteunt met een andere verwijzing naar het verdrag.

Gebruik bron 6.

De standpunten van Mina Kruseman worden door feministen in de tweede helft van de negentiende eeuw deels bekritiseerd en deels nagestreefd.

- 4p **14** Leg uit, telkens met een verwijzing naar het betreffende standpunt:
- welke kritiek een deel van die feministen heeft op het eerste standpunt en
 - waardoor het tweede standpunt wel werd nagestreefd door die feministen.

Mina Kruseman (zie vraag 14) had een relatie met Frits Hoffman en kreeg met hem twee kinderen, zonder met hem in het huwelijk te treden. Ze verdiende haar inkomen door het houden van toespraken en voordrachten.

- 2p **15** Leg uit welk negentiende-eeuws ideaal voor veel vrouwen de reden was Mina Kruseman af te wijzen als rolmodel.

De volgende zes gebeurtenissen uit de geschiedenis van China staan in willekeurige volgorde:

- 1 De Bokseropstand brak uit.
- 2 De modernisering van landbouw en industrie naar het voorbeeld van de Sovjet-Unie ging van start.
- 3 De Vier Moderniseringën werden ingevoerd.
- 4 De Volksrepubliek kreeg een eigen vertegenwoordiging in de Verenigde Naties.
- 5 De 4 Meibeweging ontstond.
- 6 Op en rond het plein van de Hemelse Vrede eisten demonstranten liberaliseringën.

- 2p **16** Zet deze zes gebeurtenissen in de juiste chronologische volgorde, van vroeger naar later. Noteer alleen de nummers.

Gebruik bron 7 en de gebeurtenissen van vraag 16.

De vijf fragmenten van bron 7 horen bij gebeurtenissen van vraag 16.

- 2p 17 Maak de juiste combinaties van bronfragment en gebeurtenis door achter elke letter van het bronfragment het cijfer van de gebeurtenis die erbij past te noteren. Noteer alleen letters en cijfers.
Let op: er blijft één gebeurtenis over.

Een anekdote:

Nadat in 1937 een voorstel was gedaan om alleen kiesrecht te verlenen aan Europese vrouwen in de Nederlandse kolonie Nederlands-Indië, zei mevrouw Hoogersteger-Camman van de *Vereniging voor Vrouwenkiesrecht*: "Wij zijn ervan overtuigd dat inheemse vrouwen er volledig achter staan om op dit moment actief kiesrecht toe te kennen aan die groep die tegen minder problemen aanloopt, namelijk de Europese vrouwen."

De discussie over vrouwenkiesrecht versterkte mogelijk het streven naar onafhankelijkheid in Nederland-Indië.

- 2p 18 Leg dit verband uit met deze anekdote.

Gebruik bron 8.

Stel: je doet onderzoek naar de Tweede Wereldoorlog in Duitsland en je wilt deze bron gebruiken voor twee onderzoeksonderwerpen:

- 1 De bereidheid van de Duitse bevolking om hun land te verdedigen.
- 2 Het voeren van een totale oorlog in Duitsland.

Je concludeert dat de bron **minder** betrouwbare informatie bevat voor het eerste onderzoeksonderwerp en **meer** betrouwbare informatie voor het tweede onderzoeksonderwerp.

- 4p 19 Leg beide conclusies uit, telkens met een andere verwijzing naar de bron.

Gebruik bron 9.

Twee gegevens over het stripboek *Kuifje in Congo*:

- 1 In 1946, terwijl Congo nog steeds een Belgische kolonie is, verandert Hergé in een nieuwe uitgave van het boek de les (zie bron) in een rekenles waarin Kuifje zegt: "We beginnen met een simpele som: wie kan me vertellen hoeveel 2+2 is?"
- 2 In 2011 vindt er een rechtszaak plaats in België over de vraag of de verkoop van *Kuifje in Congo* moet worden verboden wegens de inhoud.

- 2p 20 Geef een verklaring voor de verandering van de les die Kuifje geeft aan de Congolese kinderen **en** voor het plaatsvinden van de rechtszaak, waarbij je je antwoord telkens ondersteunt met een verschillend kenmerkend aspect.

Let op: je mag een kenmerkend aspect maar één keer gebruiken.

In 1952 tekende Adenauer het 'Verdrag van Luxemburg', waarbij overeengekomen werd dat:

- 1 de Joodse staat Israël meer dan drie miljard mark kreeg; een betaling die bekend werd onder de naam *Wiedergutmachung* ('het weer goedmaken').
- 2 Israël het grootste gedeelte van de drie miljard mark moest besteden aan de aanschaf van West-Duitse goederen zoals schepen en treinen.

Adenauer wilde de positie van de BRD in West-Europa verstevigen.

- 2p **21** Toon voor elk van beide afspraken aan op welke wijze deze moest bijdragen aan het verstevigen van de positie van de BRD in West-Europa.

Gebruik bron 10.

Stel: je doet onderzoek naar de opstand in 1953 in de DDR. Je wilt deze beschrijving van Semjonov als bron gebruiken, maar je twijfelt aan de betrouwbaarheid ervan.

- 4p **22** Licht je twijfel toe door telkens met een verwijzing naar de bron:
- aan te tonen dat Semjonov een communistische visie heeft op de oorzaak van de opstand en
 - aan te tonen dat de beschreven instructies uit Moskou passen bij een totalitair regime en
 - uit te leggen dat je twijfelt aan de betrouwbaarheid van de beschrijving van zijn eigen rol die Semjonov geeft in zijn memoires uit 1990.

Gebruik bron 11.

De behandeling van de Russische adviseurs zoals die uit de bron blijkt, heeft bedoelde en onbedoelde gevolgen voor China.

- 3p **23** Toon dit aan door:
- uit te leggen welk politiek gevolg door de regering van Mao wordt nagestreefd met de beschreven behandeling van de Russische adviseurs en
 - aan te geven welk Chinees economisch beleid in die tijd hieronder heeft geleden.

Gebruik bron 12.

Een van de effecten van de Culturele Revolutie is het ontstaan van een persoonscultus rondom Mao.

- 2p **24** Leg uit dat de boodschap van deze poster hieraan bijdraagt.

Gebruik bron 13.

Een conclusie:

Uit deze bron blijkt dat de emancipatie van vrouwen een proces is.

- 4p 25 Ondersteun deze conclusie door, telkens met een andere verwijzing naar de bron, uit te leggen welke continuïteit **en** welke verandering in de positie van de vrouw vanaf de jaren 1950 plaatsvinden.

In 2002 vond een interview plaats met Inge Viett, een voormalig lid van de *Rote Armee Fraktion*, een groep die voortkwam uit de Baader-Meinhoff Gruppe. Twee uitspraken uit het interview waren:

- 1 Over haar jeugd op het West-Duitse platteland in de jaren 1950 zei Viett: "De mensen groetten elkaar nog met 'Heil Hitler'. Over de Tweede Wereldoorlog werd noch thuis, noch op school gesproken."
- 2 Over de toestemming die ze van de regering van de DDR kreeg om zich in de jaren 1980 in Oost-Duitsland te vestigen zei Viett: "Er was een basisovereenkomst: we hadden een gemeenschappelijke vijand."

- 2p 26 Toon voor elk van beide uitspraken van Viett aan dat deze paste bij een motief voor het verzet dat de Baader-Meinhof Gruppe pleegde.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.